

УДК 632.11:631.53.027:633.16

А. В. Берлінець, Д. Т. Гентош

Національний університет біоресурсів і природокористування України

**ВПЛИВ ФУНГІЦИДІВ НА РОЗВИТОК ЗБУДНИКА СЕПТОРІОЗУ
ЛИСТЯ І ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ**

Сьогодні існують суттєві проблеми екології та екологічно чистої продукції в сільськогосподарському виробництві. Проте в інтегрованій системі захисту рослин найефективнішим є хімічний метод. Його застосування дозволяє оперативно і швидко знизити ризики поширення шкочочинних організмів в агроценозі й отримати якісну продукцію з гарантованою врожайністю.

Необхідним під час використання хімічних препаратів у галузях сільського господарства є дослідження їх еколого-токсикологічних особливостей і токсикологічних ризиків, які викликає їх застосування. Дотримання норм витрат кожного препарату з урахуванням особливостей внесення на кожній культурі дає змогу уникнути ризиків забруднення надлишковими кількостями агроценозів та зменшити забруднення навколишнього середовища.

Вважають, що сумішеві препарати, які містять менший вміст активних компонентів, мають найвищу біологічну активність. Поєднання кількох діючих речовин в одному препараті, навіть якщо вони належать до одного хімічного класу, має синергетичний ефект і підвищує фунгіцидну дію препарату в цілому.

Серед грибних хвороб пшениці озимої найпоширеніші плямистості листя, які викликаються збудниками септоріозу. Поширення збудника септоріозу листя набуло в деякі роки майже епіфітотійного розвитку. Якщо раніше в агроценозах пшениці озимої домінував септоріоз колосу, то протягом останніх років переважав збудник септоріозу листя. Тільки використання цілого комплексу заходів інтегрованого захисту може забезпечити вирішення проблеми його поширення. І саме застосування хімічного методу дає швидкий та гарантований результат.

Метою досліджень було визначення ефективності застосування фунгіцидів триазолової хімічної групи на пшениці озимій проти збудника септоріозу листя.

Матеріалом досліджень була пшениця озима сорту Одеська 267. Використовували фунгіциди триазолової хімічної групи: Тілт 25 % к. е. (д.р. 250 г/л Пропіконазол), Байлетон 25 % з. п. (д.р Тріадимефон), та Альто 40 % к. с. з двома компонентами д.р. 80 г/л Ципроконазол + 250 г/л Пропіконазол) за рекомендованими нормами витрат. Обробляли посіви у фазі формування прапорцевого листка в період наростання розвитку збудника септоріозу листя. Проводили обліки ураження пшениці озимої на контрольному і дослідних варіантах, визначали розвиток хвороби та врожайність після дії фунгіцидів.

Найефективнішим проти збудника септоріозу листя на сорті Одеська 267 виявився фунгіцид Альто 400, 40 % к. с. з нормою витрати 0,15 л/га. Діючі речовини – 80 г/л ципроконазол + 250 г/л пропіконазол. За результатами обліків проведених через 10 днів після обробки, розвиток хвороби дорівнював 2,3 %, в тоді як на контролі без обробки – 18,9 %. Урожайність становила 4,91 ц/га, що на 2,1 ц/га більше, ніж на контрольному варіанті – 3,9 т/га.

Не менш ефективним було застосування фунгіциду Тілт 25 % к. е. (д.р. 250 г/л пропіконазол) з нормою витрати 0,5 л/га. Розвиток хвороби дорівнював 4,9 % на тому ж сорті при урожайності 4,61 т/га.

Найменш ефективним виявився Байлетон, 25 % з. п. (д.р. триадимефон) з нормою витрати 0,8 кг/га. Розвиток хвороби при обробці цим фунгіцидом становив 9,3 %, відповідно на контролі 18,9 %. Врожайність становила 4,25 т/га.

Усі діючі речовини застосованих фунгіцидів належать до триазолової хімічної групи речовин. Най ефективнішою проти збудника септоріозу листя була суміш препаратів 80 г/л ципроконазол + 250 г/л пропіконазол у фунгіциду Альто 40 % к. с. Застосування однієї діючої речовини 250 г/л пропіконазолу має незначний знижений ефект дії. Найменш дієвим серед застосованих фунгіцидів був Байлетон 25 % з. п. з діючою речовиною триадимефоном. Ураховуючи, що цей фунгіцид тривалий час застосовують на виробництві, припускають, що місцева популяція збудника септоріозу листя «пристосувалася» до діючої речовини, що вплинуло на рівень урожайності.

Застосування фунгіцидів триазолової хімічної групи на пшениці озимій проти збудника септоріозу листя свідчать, що ефективнішим є застосування фунгіциду Альто 400, 40 % к. с. з нормою витрати 0,15 л/га, діючі речовини 80 г/л ципроконазол + 250 г/л пропіконазол. Наявність двох компонентів діючих речовин сприяло значному зниженню ураження пшениці озимої патогеном і, як наслідок, збільшенню врожайності.

УДК 630.4

Р. А. Верстюк, В. В. Гуменюк, В. М. Струль, В. І. Канівець, О. В. Бегеба

Поліський національний університет

ПОШИРЕННЯ ДЕРЕВОРУЙНІВНИХ ГРИБІВ У ЛІСОВИХ НАСАДЖЕННЯХ ПОЛІССЯ

Дереворуйнівні гриби добре впливають на лісові екосистеми, зокрема на кругообіг речовин та енергії. Водночас деякі види грибів розвиваються в живих деревах, спричиняючи їх ослаблення, а інші призводять до погіршення якості і вартості деревини. Ураження дерев дереворуйнівними грибами помітно впливає на вихід сортиментів деревини та загалом на ефективність лісогосподарських заходів.